

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Onderwerp: tussen verleende en geslaagde zorg	2
1.2	Achtergrond: voortdurende oefening	3
1.3	Aanpak: leidende vermoedens	3
1.4	Leeswijzer	5
2	Zorg aan het einde van het leven	7
2.1	Lijden, gezondheid en het uitgestelde levenseinde	8
2.2	Wat ziek zijn voor iemand 'betekent'	10
2.3	Ouder worden en zorg	13
2.4	Vier typen zorgrelaties	14
2.5	Wederkerigheid	17
2.6	Slotsond	18
3	Ethiek van zorg aan het einde van het leven	19
3.1	Ethiek	20
3.2	Drie typen ethiek	20
3.3	Vier ethische principes	22
3.4	Weldoen	24
3.5	Niet schaden	26
3.6	Autonomie	29
3.7	Rechtvaardigheid	32
3.8	Slotsond	34
4	Casuïstiek rondom het levenseinde	35
4.1	De praktijk aan het woord	36
4.2	Ruis binnen principes	36
4.3	Spanningen tussen principes	42
4.4	Slotsond	51
5	Betekenen, begrijpen, beantwoorden	53
5.1	Betekenen, begrijpen en beantwoorden	54
5.2	Veroudering en levensverhaal	58
5.3	Dierbaren	61
5.4	Communicatie	62
5.5	Slotsond	65
6	De goede dood	67
6.1	Ars moriendi	68
6.2	Sterven op je eigen manier	71
6.3	Euthanasie	73
6.4	Palliatieve zorg en euthanasie	76
6.5	Slotsond	78

7 **Organisatie van zorg** 79

7.1 **Je voorbereiden** 80

7.2 **Organisatie en toeval** 81

7.3 **Ziekenhuisopname als onderbreking van het palliatieve proces** 83

7.4 **Onoplosbare problemen** 87

7.5 **Verantwoordelijkheden in de zorgrelatie** 87

7.6 **Opleiding en vorming** 89

7.7 **Slotsom** 90

8 **Terugblik en conclusie** 93

8.1 **Aanloop** 94

8.2 **Zorg in de praktijk** 95

8.3 **Besluit** 96

Bijlagen 99

Verantwoording 100

Literatuur 102

Het goede levenseinde in casussen

Boer, T.; Cusveller, B.; Koopman, B.; Bakker, D.-J.

2017, IX, 104 p. 2 illus. in color., Softcover

ISBN: 978-90-368-1940-4